

побігання колізій у праві, що є складовою правової експертизи. Правова експертиза є дослідженням, яке проводить експерт на підставі рішення або за дорученням уповноважених на те осіб або без такого, але через пряму вказівку нормативно-правового акта.

Правова експертиза заснована на застосуванні спеціальних знань з метою використання її результатів у юридичній діяльності та полягає в наданні певного документа у вигляді висновку цієї експертизи.

1. Гендерна політика.
URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B0_%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0
2. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Задоєнко К.О. Законодавство Європейського Союзу у сфері забезпечення політики гендерної рівності: досвід для України. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/23_2019/26.pdf

Сергій Бабанін
доцент кафедри
кримінального права та кримінології
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ЗАХИСТ ПРАВ ЖІНОК У КРИМІНАЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

Конституція України визначає, що не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками (ст. 24) [1].

Наведена норма забезпечує рівність громадян перед законом незалежно від тих чи інших ознак, зокрема, незалежно і від статі людини.

Однією з форм діяння, передбаченого ст. 161 «Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності, релігійних переконань, інвалідності та за іншими ознаками» КК України, є пряме чи непряме обмеження прав або встановлення прямих чи непрямих привілеїв громадян за ознаками статі [2].

Аналіз інших положень кримінального законодавства України дозволяє стверджувати про відсутність системного підходу законодавця до криміналізації діянь, пов'язаних з обмеженнями прав громадян за ознаками статі.

При вирішенні цього питання слід визначити підстави їх криміналізації. Однією з таких підстав є поширеність діяння.

Одним з поширених порушень прав жінок в Україні є домашнє насильство. Щороку, за даними МВС України, від рук кривдників гине близько 600 українок [3].

КК України містить норму, яка передбачає кримінальну відповідальність за домашнє насильство, тобто за умисне систематичне вчинення фізичного, психологічного або економічного насильства щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах, що призводить до фізичних або психологічних страждань, розладів здоров'я, втрати працездатності, емоційної залежності або погіршення якості життя потерпілої особи [2].

Наступним порушенням прав жінок в Україні визнають знижений, порівняно з чоловіками, рівень заробітної плати. Жінки в Україні, за даними Державної служби статистики, заробляють у середньому на 28% менше, ніж чоловіки. За інформацією рекрутингових агентств, ця різниця ще вища [3].

У ст. 175 КК України передбачена відповідальність за безпідставну невиплату заробітної плати, стипендії, пенсії чи іншої установленої законом виплати громадянам більш як за один місяць, вчинену умисно керівником підприємства, установи або організації незалежно від форми власності чи громадянином – суб'єктом підприємницької діяльності [2]. Проте ця норма не передбачає відповідальності за безпідставне заниження розміру обов'язкових виплат. Пропонуємо включити це діяння до диспозиції ч. 1 ст. 175 КК України і, тим самим, усунути наявну прогалину кримінального законодавства.

До обмежень, що стосуються жінок, відносять і їх меншу представленість в органах

влади. Так, відповідно аналітичного звіту комісії Ради Європи з питань гендерної рівності, Україна перебуває у групі країн із найнижчим представництвом жінок у владі [3].

На наш погляд, це обмеження не потребує окремої криміналізації і, у випадку вчинення діяння, пов'язаного з умисним недопущенням жінки до того чи іншого органу влади, цілком охоплюється ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ст. 161 КК України.

Наступним можливим порушенням прав жінки за ознакою статі можуть виступати дії, спрямовані на обмеження її просування у кар'єрі. Проте такі діяння також цілком охоплюються диспозицією ст. 161 КК України і окремої кваліфікації не потребують.

Специфічним, на наш погляд, порушенням прав жінки можна назвати прояви сексизму у рекламі, ток-шоу, політиці, побуті тощо. Активісти моніторингового проєкту «Україна без сексизму» за чотири місяці виявили понад 240 сексистських висловлювань у рекламі щодо жінок [3].

Такі діяння, на наш погляд, посягають на честь та гідність жінки. Проте у КК України відсутня норма, яка б встановлювала відповідальність за них. Вважаємо за доцільне доповнити розділ III «Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи» КК України статтею 151-3 «Наклеп» і передбачити відповідальність за поширення недостовірних відомостей, що ганьблять честь та (або) гідність особи, а, як обтяжуючу обставину цього діяння, визнати його вчинення за ознакою статі.

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 27.05.2021).

2. Кримінальний кодекс України / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 27.05.2021).

3. Гендерна нерівність: п'ять порушень прав жінок в Україні. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/29085513.html#:~:text=> (дата звернення: 27.05.2021).

Олександр Бондар

доцент кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

ЩОДО ПИТАНЬ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ У ТРУДОВОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

Гендерна рівність є одним з пріоритетних напрямів реформування міжнародного, а разом з ним і вітчизняного законодавства в тому числі і трудового, оскільки саме в ньому гендерна дискримінація проявляється у багатьох аспектах. Торкаючись гендерних питань варто сказати, що на сьогодні в Україні вже діють норми, які покликані нівелювати гендерну нерівність в усіх сферах суспільного життя. Так основоположним нормативно-правовим документом в Україні є Конституція України, вона фактично задає головний вектор руху та розвитку держави в міжнародному просторі і гарантує всім хто знаходиться на її території захист прав та законних інтересів. На основі Конституції приймаються всі інші нормативно-правові документи з чого випливає, що їх норми мають так само бути спрямовані на фундаментальні принципи, права та гарантії закріплені основним законом. Також Україна, як член міжнародної спільноти вдосконалює і приводить у відповідність з міжнародним власне законодавство шляхом ратифікації відповідних договорів та угоди, що призводить до єдиного бачення вектору розвитку питань права та міжнародного співробітництва.

Заборона дискримінації у сфері праці та рівність у трудових правах між суб'єктами трудових відносин за гендерною ознакою гарантується національним та міжнародним законодавством, зокрема, Конституцією України (ст.ст. 3, 21, 24, 43), Кодексом законів про працю України (далі - КЗпП України) (ст.ст. 2-1, 22), законами України «Про забезпечення рівних можливостей прав чоловіків і жінок», «Про засади та запобігання та протидії дискримінації», тощо. Також Україною ратифіковані Конвенції МОП щодо ліквідації усіх форм дискримінації щодо жінок, рівну винагороду чоловіків і жінок за працю однакової цінності та ін. Треба погодитись, що законодавство у сфері праці, яке спрямовано на боротьбу дискри-